

TAIERLING JOHANN
– TAIERLING PÉTER
FERENC

„szándék, hogy mindazokat a kontinuitásokat, amelyek számunkra félbeszakadtak 1949-ben, újra felélesszük, újra elindítsuk”

Taiierling Johann*

Nevezetes német-sváb nevem ellenére a család Kézdivásárhelyről származik, több százéves múltunk van Kézdivásárhelyen, és egy 18 éves tartózkodás után Németországban a családi múlt miatt költöttünk vissza a család őshonos fészkébe. Az utolsó 11-12 évben kezdeményezett projektjeinkről fogok beszélni. Ezeknek az alapja nemcsak a család visszaszerzett vagyona, hanem az a szándék is, hogy mindazokat a kontinuitásokat, amelyek számunkra félbeszakadtak 1949-ben, újra felélesszük, újra elindítsuk.

A család egy régi kézdivásárhelyi lófő nemesi család, amely az évszázadok során ügyes gazdálkodással és jó odaadással egy szép birtokra tett szert, ami 1949-ben az államosításkor már körülbelül ezer hektárt foglalt magába, több mint száz házat, ingatlant. Nekünk persze 12 év óta, és az előttem járóknak, a szüleimnek és a nagyszüleimnek egy utolsó 30 évben óriási munkája és erőfeszítése volt ezeket

újra családi tulajdonba visszaszerzeni, és a visszaszerzés után persze ezeket megint a rendeltetésük szerint a gazdasági és közéleti körforgásokba visszahozni.

Közéleti körforgásokról is beszélek, mivel nemcsak gazdálkodók voltak és nemcsak iparosok voltak elődeink, hanem mindig is közéleti szereplők, a közösségben és a közösségért szerepet és felelősséget vállalók. Voltak közöttük tisztviselők, akár politikusoknak is nevez-

hetjük őket, polgármesterek, de akkor, amikor a jogi formák ezt már megengedték és az 1800-as évek elején az egyesületek is kezdtek divatba jönni, ezekben is mindig szerepet vállaltak, mint részvevők, vagy támogató adományozók. És amint 2006-ban nekünk is lehetőségünk volt erre a kontinuitásra kapcsolódni, a törvények megengedték, hogy elkezdhessük a családi vagyont visszaállítani és visszaszerezni, persze nekünk is fontos

Csiszárfürdő

* A konferencián elhangzott előadások szerkesztett változata.

Kaláka a Csiszárfürdőn

volt, hogy nemcsak anyagilag kapcsolódjunk ehhez a kontinuitáshoz, de szellemileg is. És amint az anyagi helyzet ezt megengedte, és amikor a birtokot annyira sikerült felépíteni, persze próbáltunk is ebből valamennyit visszaadni és közösségi projekteket indítottunk útnak.

Az első, ami még mindig a legnagyobb projektünk és a legnagyobb szívügyünk az a Csiszárfürdő felújítása, ami egy Bálványoson levő, Bálványost nagymértékben kitevő birtokrésznek a közepe, és amelyet üknagyapám, Csiszár Dénes alapított 1890-ben. 2011 környékén sikerült ezt a fürdőt visszavásárolni, mivel visszaszolgáltatás alapján ezt már nem lehetett visszaszerezni, és azóta dolgozunk ennek folyamatosan a felújításán. Tudni való, hogy Csiszár Dénes is a saját vagyonából és a saját hobbijaként építette fel ezt a fürdőt, és ezért ő sosem kért belépőt. Ez a helyieknek, a Háromszékieknek, mindenkinek, idelátogatóknak ingyenesen volt elérhető. A fürdő áll most már 8 medencéből, van mellette mofetta, ami mind annak az eredménye, hogy az utolsó éveket azzal töltöttük, hogy évente szerveztünk fürdőépítő kalákákat. Az azt jelenti, hogy összehoztunk évente egy-két alkalommal önkéntesekből álló csapatokat, akikkel

együtt egy-egy objektumot, egy-egy medencét, lábáztatót vagy mofettácskát közösen felépítettünk. A fürdő úgy, ahogy most létezik, még mindig ingyenes, még mindig szabadon látogatható. De persze még nincs kész. Ez egy örök projektünk marad, amit mindig annak mértékében fejlesztünk folyamatosan, hogy épp milyen lehetőségeink vannak.

Az idén is tartottunk két alkalommal kalákát. Az egyik alkalommal Bajáról érkeztek a segítőink, egy ottani egyesületnek a tagjaiként, és azután, úgy augusztus környékén sikerült egy Erasmus+ program keretében és egy pályázat alapján egy nemzetközi csapatot

Bálványosra hívni és hozni, akik álltak egy finnországi ifjúsági csapatból, mellettük volt egy magyarországi ifjúsági csapat és persze a helyiek, a székely fiatalok. Úgyhogy ezt a projektet követve évente jönnek létre új medencék. Új objektumok is, egészen odáig, hogy jelenleg a jurta táborunk felépítésén dolgozunk, Balla Zoltán közvetítése segítségével sikerült egy pályázatot elnyerni, és amelyet a fürdők mellé fogunk felépíteni. Röviden ennyit a Csiszárfürdőről. Esetleg még érdemes megemlíteni, hogy az erdő részek és a legelők a csiszárfürdő körül körülbelül olyan 470 hektárt tesznek ki, ami körülbelül Bálványos jelenlegi területének a kétharmada, ezek családi tulajdonban vannak. Ezt azért érdemes mondani, hogy minden fejlesztés, ami ezen a területen történik vagy történhet, az elsősorban a mi kezünkben van, ami egy erőt jelent, mivel nem kell önkormányzatokon keresztül menjünk, nem kell a román államtól engedélyt kérjünk. Elsősorban a saját elképzeléseink szerint tudjuk ezeket kialakítani.

A második projektünk, miután a Csiszárfürdőt elkezdtük és megvásároltuk '11-ben, '14-ben körülbelül felépítettük Kézdivásárhelyen az Erzsébet-termet. Az Erzsébet-terem egy rendezvényterem, amelyet a Praetoria* Egyesület mű-

Kalákásokkal a Csiszárfürdőn

ködtet, amelyben elsősorban mi szervezünk rendezvényeket, kulturális rendezvényeket, tájékoztató rendezvényeket, oktatásokat. De amelyet a helyi lakosságnak, a kézdívásárhelyieknek is ingyenesen rendelkezésükre bocsátunk kulturális vagy fejlesztő rendezvények megszervezése érdekében. Úgyhogy itt rendszeresen történnek előadások, és nagy örömeinkre van ez a terem, és az előadások befogadása, mivel így nemcsak a helyieknek tudunk újat megmutatni, de azokat az új előadókat vagy azokat az új irányzatokat, amelyeket mi felfedezünk itt, nemcsak hogy be tudjuk mutatni a helyieknek, de saját magunknak is közelebb hozzuk a saját fedelünk alatt. Úgyhogy ez folyamatos tevékenység, amit nagyon szívesen üzünk.

2016-ban létrehoztuk az Agro-kézdíszék Mezőgazdászok Egyesületét, amely célul tűzte ki a környékünkön, a Kézdíszéken levő, főképpen kisgazdák, kistermelők felkarolását. Támogatjuk őket, de főképpen azzal a céllal, hogy feljűk információkat vigyűnk. Kovászna megyében a kisgazdaságok, nyugodtan el lehet mondani, hogy kihalófélben vannak. Kovászna megyében a nagygazdaságok jellemzőek vagy nagymértékben jellemzőek, amik a kisebbeket félretolják, és azután a területeiket felvásárolják. Mi Kovászna megyében sok szándékot nem látunk a kisgazdaságok megtartására, és itt láttunk egy tevékenységi területet, amely hozzánk is közel áll, és ahol gyakorlatilag van tennivaló. Ennek érdekében az egyesület keretén belül előadásokat tartunk. Nem tanítjuk a gazdákat gazdálkodni, mert azt sokkal jobban tudják, de ha pályázatokról szerzűnk tudomást, akkor tájékoztatjuk őket, vagy előadások keretén belül, vagy a Facebookon keresztül, vagy e-mail-listára küldve. Ugyanűgy veszűnk részt kiállításokon, ahol a helybeli kisgazdák termékeit mutatjuk be –

Az Erzsébet Terem

akár nemzetközi nagyközönségnek, Magyarországon, vagy bárhol a világon.

A legűjabb projekt, amin részt veszűnk, az a Háromszéki Kúriák és Kastélyok Egyesületének a megalapítása. Gróf Mikes Zsigmond barátommal, Roy Chowdhury Gergely barátommal, Domonkos Csabával és Nagy Áronnal alapítottuk meg idén a háromszéki kúriák és kastélyok egyesületét, amely célul tűzte ki, hogy ezeket a kastélyokat, kúriákat – amelyek többnyire vagy rossz állapotban vannak, vagy ha jó állapotban is vannak, üresen állnak – bevegűk a turisztikai körforgásba, vagy/és a tulajdonosokat támogassuk azzal, hogy részt vehessenek a turizmusban, vagy csatlakozzanak hozzá. Persze, vannak olyan kastélyok és kúriák, amelyek nagyon szépen részesei a körforgásnak, de azok tulajdonosainak is hasznot vagy pluszt jelent, ha ezzel a társasággal időnként találkozhatnak, egy egyesület keretén belül és egymással ötletelhetnek a jövőn, hogy hogy lehetne egy igazán jól működő és több célpontból álló kastélyturizmust felépíteni Kovászna megyében, vagy akárhol, ahol ilyenek vannak, a kastélyturizmust. Ennek érdekében létrehoztuk a kuriak.ro oldalt, ami egy online turistavezető, és aminek az

alapja egy interaktív térkép, ahova az egyes kúriák, kastélyok fel vannak tüntetve, információkkal róluk és a tulajdonosok elérhetőségeivel. Ennek a projektnek a következő állomása az lesz, hogy újra egy pályázat eredményeként ezt a platformot technikailag tovább fejlesztűk, és hogy ezen túl a felhasználók saját maguk fognak tudni tűrákat összeklikkelni ezen az oldalon, és az új felhasználóknak ezeket megtekintésre vagy kipróbálásra fel fogják tudni ajánlani.

Összességében azt kell, hogy mondjam, hogy az utolsó 11 évben nagy aktivitást fejtettűnk ki a közösségi civil téren, és sokszor hiperaktivitást. Látszik, hogy több projekt zajlik egyszerre, de azt is tudni kell, hogy nekűnk sok pótolni valónk volt, mivel ez a folyamat a családkban '49-től, a deportálás után, egészen 2008-ig, a hazatérésűnkig gyakorlatilag teljesen leállt, és azokban az évtizedekben a túlélés, a továbbélés volt a család prioritása, nem a közösségi élet. De, hogy ezeket kompenzáljuk, és hogy azokra a folyamatokra újra kapcsolódjunk, amelyek éltek évszázadokon keresztül, mi nagy energiát, időt és anyagiakat is fektettűnk, ezeknek a projekteknek az életben tartásával.

Átadnám a szót a testvéremnek.

Taierling Péter Ferenc:

Egy évvel fiatalabb vagyok, mint a bátyám, de a projektjeink és életutunk nagyon szorosan egymáshoz van kötve – annak is köszönhetően, hogy a család nagyon sokat költözött. '49 után a család elkényszerült Temesvárra, mi már ott születtünk. Német vér is folyik bennünk. Édesapám – Taierling a nevünk – szatmári sváb volt, Isten nyugtassa! Így a család a forradalom után, '89 után kiköltözött Németországba. Sok évet ott éltünk. Én 20-at, a bátyám 17-et, és utána azért csak mind a ketten visszajöttünk.

Egy projekt a sok közül, ez a Csiszár Dénes Faipari Tanműhely Kézdivásárhelyen, amelyet létrehoztunk. Hosszú éveken át folyamatos programjaink is voltak. Főleg a népművészeti terekkel foglalkoztunk, tehát faragás, bútorfestés. Volt pástorfurulya-, népzeneoktatás, nemezelés, tojásírás, korongozás, kerámia, szobrászat. A fő téma, amivel elkezdtük 2013-ban, az a faragás volt.

Mi indokolta számunkra ezt a projektet, és mi lett belőle? Ez egy példa, hogy mit lehetett csinálni a népművészet és az oktatás terén, és hogy kerültünk mi ahhoz, hogy egy ilyen létrehozzunk. És a kérdés aztán tovább az, hogy hogy lehet-

nek az ilyen tapasztalatok egy népfőiskola folyamatnak a részei.

Nálunk ez úgy indult, hogy visszaköltöztünk Németországból. De mi soha nem Kézdivásárhelyen laktunk, legalábbis mi ketten, hanem Temesváron nőttünk fel, és 9-10 éves korunkban kerültünk Németországba. Megvolt nekünk már a magyar, a székely nevelésünk is, mert édesanyánk egy nagyon-nagyon székely virtuosus, székely menyecske, és belénk nevelte, annak ellenére, hogy Taierling a nevünk, a székely öntudatot, és azt, hogy magyarok vagyunk, és székelyek. Viszont 10 éves korunktól egészen most egy olyan 7-8 évvel ez előttig, nem volt lehetőségünk ezt ki is élni. Mindig volt egy hiány az életünkben, hogy tudjuk bár, hogy azok vagyunk, de kulturálisan a német társadalomban nem találtunk lehetőségeket ezt gyakorolni is. Tehát mindaz, ami kulturálisan a magyar székely kultúrához tartozik, népművészet, népdal, népzene, ez kimaradt. Amennyit tudtak a szüleink, megadtak, de nekik is kevés lehetőségük volt. Édesanyánk is Temesváron nőtt fel, de tudtuk, hogy van ez az igény bennünk, és ez volt az oka, persze Csiszárfürdő mellett, hogy visszajöttünk Erdélybe és Kézdivásárhelyre költöztünk, hogy az életünkben ezt a hiányt valahogy pótoljuk. És az egyik oka,

Faragás oktatás a Csiszár Dénes Tanműhelyben

hogy ezt a tanműhelyt létrehoztuk, épp az volt, hogy ezek a témák minket érdekeltek. És annyiban önző is volt ez a téma, hogy saját magunk is akartunk ezekkel foglalkozni, saját magunk is akartuk ezeket megtanulni, megismerni. Kik csinálják, mit jelent, hogy székely, faragsz is talán, tudsz is faragni, vagy tudsz is énekelni dalokat, vagy tudsz is táncolni. Igen, mert azért ez mindig kérdés volt, hogy székelyek vagyunk, németek vagyunk. Németországban persze, ha Romániából jössz, akkor nem tudja senki, hogy te magyar vagy, sőt, székely vagy. Tehát ott románnak tartanak. És visszajöve, persze Taierling névvel, Kézdivásárhelyen meg németeknek tartottak, hogy visszajöttek a németek, és most mit akarnak. Tehát ez az identitáskérdés fennállt a társadalomban is és saját magunknak is, akartunk tanulni és bizonyítani is. És akkor így hoztuk '13-ban létre ezt a műhelyt. Azért azt is megemlítem, hogy a visszaszolgáltatás folyamat... tehát ez egy nehéz folyamat volt. Mindenki el tudja

Szobrászat oktatás a Csiszár Dénes Tanműhelyben

Tojásírás oktatás a Csiszár Dénes Tanműhelyben

képzelné, hogy nem egy kis családi vagyonról volt szó, és Kézdiszéken szinte minden faluban volt olyan tulajdon, amit visszaigényeltünk. Tehát volt itt egy kis darab kert, ott egy kis darabka legelő, és ez mind azt jelentette, hogy szembe kellett menni a hatóságokkal. És a román államot persze a helyi hatóságok képviselték, tehát a helyi polgármesterek, helyi tanácsok, és persze senki sem adta szívesen ki azt a legelőt. Annak ellenére, hogy úgy éreztük, és a törvény is azt mondta, hogy jogosak vagyunk erre a visszaszolgáltatásra. De ez azt eredményezte, hogy minden csak per által működött. Így hét éven át nagyon sok tapasztalat született abban, hogy hogy működik a helyi rendszer, a helyi politikum – annak ellenére, hogy mi talán mit vártunk volna el a német rendszer, a nyugati országokban működő rendszerek ismeretében. Ez persze nem volt meg Romániában. Ami részben előny is az életre nézve, mert a túlrendszerezés azért nem olyan életbarát. De ami a jogrendszerrel illeti, ez egy hátrányt jelent. Körülbelül 7 év után jött egy olyan döntés, hogy ez nemcsak nekünk nehéz, hanem

a társadalom minden tagjának és főleg az egyszerűbb embereknek szinte lehetetlen az egykori vagyonhoz visszajutni. És itt egy társadalmi, politikai probléma van. És jött egy olyan döntés, hogy a politikában részt veszünk, és politikai úton próbálunk ezen javítani, főleg Kézdiszéken. A testvérem 2012-ben felvállalta a polgármester-jelöltséget. Az is hozzájárult, hogy még Temesváron Tőkés László volt a lelkészünk, és épp akkor indította az Erdélyi Magyar Néppártot, és akkor ez közel állt hozzánk. Kövessük őt, és ebben vegyünk részt. '12-ben elég jó eredményeket értünk el, persze nem nyertünk. Úgy gondoltuk, azért is, hogy talán nem ismernek a kézdivásárhelyiek. A nevünk is már nem Nagy, nem Török, nem Csiszár, hanem hát Ta-

ierling. És akkor volt egy készítés bennünk, hogy kell bizonyítsunk. Azt vettük célul, hogy '16-ban megint indulunk. Bátyám indult, de persze ez egy családi projekt volt. És a célkitűzés az volt, hogy most van 4 évünk bizonyítani. Persze valamennyi saját anyagi lehetőségünk volt, de támogatást nagyon nem tudtunk semmilyen oldalról várni. És akkor ez az egyesületi út, hogy egyesületet létrehozni, civil projekteket létrehozni, ez egy bizonyítási lehetőség volt, hogy igen is, mi akarunk tenni a közösségért, a városért. És itt nagyjából csak a magyar állam kellett, támogasson. Főleg a Bethlen Gábor Alaphoz pályáztunk a civil egyesületekkel és ez egy lehetőség volt a társadalom számára projekteket felmutatni. Tehát önérdék is volt, de ez a közéletben való részvételt eredményezte. '16-ban megint nem nyertünk, és szerintem nem az volt az ok, hogy nem bizonyítottunk eleget, de a politika egy nagyon komplex téma, és sok mindentől függ az, hogy mi az eredménye egy választásnak. '16 óta visszavonultunk, a projektek megmaradtak, ami bizonyítja, hogy ez nem csak politikai eszköz volt. A tanműhely is megvan, és minden projekt, amit akkor elkezdünk. Tovább éltetjük, és azóta több időnk és energiánk van más projektekre, mint például a bálványosi Csiszárfürdőre fordítani. Meg akár egy ilyen kezdeményezésre, ami itt ma mindnyájunkat összehozott, erre is tudunk energiát fordítani, eljövünk, hogy ebben is részt vegyünk. Köszönöm szépen.

TAIERLING JOHANN – TAIERLING PÉTER FERENC az Agrokézdizsék Mezőgazdászok Egyesülete és a Praetoria Egyesület alapítói.